

2004-04-26

Svalöf Weibull AB
268 81 Svalöv

Avsiktlig utsättning av genetiskt modifierad raps år 2004

BESLUT

Jordbruksverket bifaller ansökan. Detta beslut gäller under fem odlingssäsonger, dvs. längst till och med den 31 december 2008. Som villkor för beslutet gäller att utsättningen och hanteringen i övrigt av den genetiskt modifierade rapsen sker i enlighet med vad som har angivits i ansökan. Dessutom ska nedanstående villkor följas.

1. Ni ska varje år skriftligen informera de berörda kommunerna och genom massmedia lokalt informera allmänheten om den planerade utsättningen. Det ska av informationen klart framgå i vilka kommuner utsättningen kommer att ske. Kopior av den genomförda informationen ska ha kommit in till Jordbruksverket innan utsättningen påbörjas.
2. Ni ska varje år ge försöksutförarna noggranna skriftliga instruktioner för utsättningens utförande och skötsel, särskilt om skörd och efterbehandling av utsättningsytorna. En kopia av de skriftliga instruktionerna ska ha kommit in till Jordbruksverket innan utsättningen påbörjas.
3. Alla utsättningsytor ska mätas ut i förhållande till fasta punkter i landskapet så att de lätt kan återfinnas. Kartor som anger respektive utsättnings exakta belägenhet ska ha kommit in till Jordbruksverket innan utsättningen påbörjas.
4. Inom en vecka efter att sådden har slutförts ska uppgifter om försöksytornas storlek och utsättningsdatum ha kommit in till Jordbruksverket.
5. Förekomst av spillplantor på försöksplatsen ska noteras, och eventuella spillplantor ska förstöras, under fyra år efter varje utsättning. På anmodan av Jordbruksverket skall ni sända in dessa noteringar och registreringar.
6. Rapportering ska ske varje år senast den 31 december enligt rapporteringsformulär som återfinns på Jordbruksverkets webbplats.

ÄRENDET

Den 19 december 2003 ansökte ni om att få genomföra avsiktlig utsättning av genetiskt modifierad vårraps. Ansökan omfattar förädlingslinjer framställda genom korsningar med vårraps med ursprung från transformationshändelsen RT73. Den genetiskt modifierade rapsen är tolerant mot glyfosat, den aktiva substansen i herbiciden Roundup. Ni har tidigare haft tillstånd för att bedriva fältförsök med raps med ursprung från transformationshändelsen RT73.

Utsättningen kommer att ske på maximalt 200 000 m² i en eller flera av kommunerna Landskrona, Svalöv, Klippan, Höör, Perstorp och Hässleholm. Syftet med försöket är att ta fram förädlingslinjer och hybrider anpassade för

nordamerikanska odlingsförhållanden. I försöket ingår korsningsarbete, iakttagelser av agronomiska karaktärer i fält och kvalitetsanalyser.

Skyddsåtgärder

Av ansökan framgår bl.a. följande om skyddsåtgärder. Avståndet till närmaste odling av oljeväxter kommer att bli minst 500 m. Såmaskin som använts till sådden av det modifierade fröet kommer att tömmas och rengöras på platsen. En 8 m bred skyddsbård med omodifierad hansteril raps kommer att omge försöket för att minska pollenspridningen. Spillplantor av raps och närbesläktade korsblomstriga arter (*Brassica*- och *Sinapis*-arter samt åkerrättika) som uppkommer inom ett avstånd av 50 m från ytterkanten av skyddsbården kommer att förstöras före blomning. Bikupor som placerats på utsättningsytorna kommer att stängas under 48 timmar efter avslutad blomning för att sanera bina från levande genmodifierat pollen.

Skördetröskor som använts vid skörd av parceller eller till tröskning av slopade parceller kommer att rengöras på platsen. Under de följande fyra åren kommer förekomsten av spillplantor att registreras och sedan bekämpas före blomning. Gjorda iakttagelser kommer att noteras och registreras. Vid en nödsituation kommer den genetiskt modifierade rapsen att förstöras genom kemisk bekämpning och mekanisk bearbetning.

Efter skörd kommer spillfröet att lämnas att gro på markytan och när större delen av spillet grott, kommer ett par grunda stubbearbetningar att utföras under hösten. Ingen av de fyra efterföljande grödorna kommer att utgöras av oljeväxter. Material som skördas för förädlingsändamål ur odlingen kommer att etiketteras på ett sådant sätt att det klart framgår att det är genetiskt modifierat. Några fröprover kommer att exporteras till USA, Kanada och Chile, för fortsatt förädling och provning. Överblivet frö från sådd, skörd och från slopade försöksparceller kommer att destrueras.

Remittering

Gentekniknämnden, Naturvårdsverket, Lunds universitet, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Ekologiska Lantbrukarna, Greenpeace och Svenska Naturskyddsföreningen har fått möjlighet att yttra sig över ansökan. Ärendespecifika kommentarer från remissinstanser redovisas i bilaga tillsammans med Jordbruksverkets kommentarer.

Svalöf Weibull AB har sedan tidigare tillstånd till avsiktlig utsättning av genetiskt modifierad raps med liknande förändring, dvs. raps tolerant mot glyfosat. Rapsen kan inte anses ha tillförts helt nya egenskaper, jämfört med tidigare prövade förädlingslinjer och kommer inte att sättas ut under väsentligt annorlunda förutsättningar, varför Gentekniknämnden och Naturvårdsverket inte behöver yttra sig över beslutet enligt 2 kap. 11 § 2 eller förordningen (2002:1086) om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön.

Allmänhetens synpunkter

Enligt 2 kap. 10 § förordningen (2002:1086) om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön ska allmänheten och andra intresserade få tillfälle att yttra sig innan Jordbruksverket beslutar i ärenden om avsiktlig utsättning. En sammanfattning av ansökan har lagts ut på Jordbruksverkets webbplats och det har därigenom funnits möjlighet att lämna synpunkter på ansökan.

Jordbruksverket har inte fått in några synpunkter från allmänheten som påverkar riskbedömningen i detta ärende. Däremot har verket fått synpunkter av mer övergripande karaktär.

SKÄL FÖR BESLUTET

Enligt 13 kap. 12 § miljöbalken krävs tillstånd för att genomföra en avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer. Jordbruksverket är tillståndsmyndighet för ifrågavarande verksamhet enligt 2 kap. 2 § förordningen (2002:1086) om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön och enligt 13 § och punkten F i bilagan till förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken.

Riskbedömning*Tillämpliga bestämmelser*

Enligt 2 kap. 3 § miljöbalken ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. I samma syfte ska vid yrkesmässig verksamhet användas bästa möjliga teknik. Försiktighetsprincipen framgår även av 1 kap. 3 § förordning (2002:1086) om utsättning av genetiskt modifierade organismer i miljön.

Av 2 kap. 4 § miljöbalken framgår att för verksamheter som tar i anspråk markområden ska en sådan plats väljas att ändamålet kan uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Av 2 kap. 7 § miljöbalken framgår att kraven i 2 kap. 2-6 §§ gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskilt beaktas nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder.

Av propositionen till miljöbalken (1997/98:45, del 1 s. 231f) följer att hänsynsreglerna i miljöbalken ska tillämpas så att inte orimliga krav ställs på verksamhetsutövaren med hänsyn till den effekt som skyddsåtgärderna och försiktighetsmått kommer att ha på miljön och kostnaderna för dessa åtgärder. Vidare sägs att någonstans går en gräns där marginalnyttan för miljön inte

uppväger de kostnader som läggs ned på försiktighetsmått. Detta gäller oavsett vilken verksamhet det rör sig om.

Enligt 13 kap. 8 § miljöbalken ska avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade organismer föregås av en utredning, som ska kunna läggas till grund för en tillfredsställande bedömning av vilka hälso- och miljöskador som organismerna kan orsaka.

Bedömning

RT73 i raps är godkänd för livsmedelsanvändning i EU, vilket innebär att en grundlig utvärdering har gjorts för att utesluta att RT73 har någon som helst skadlig inverkan på människors hälsa vid förtäring. Det har inte noterats några skadliga effekter på människors eller djurs hälsa eller på miljön av sökanden vid deras tidigare fältförsök i Skåne under 1998-2003 med raps innehållande transformationshändelsen RT73 vilken ger glyfosattolerans.

Sökanden har haft fältförsök med glyfosattolerant raps vid Riseberga och Svalöv under 6 år. Bekämpning av ogräs på de angränsande fälten och på de tidigare försöksplatserna har skett med kemisk ogräsbekämpning och genom mekanisk bearbetning. De medel och den bearbetning som använts är lika effektiva på en glyfosattolerant rapsplanta som på en konventionell rapsplanta. Sökanden har inte noterat någon ändrad effekt av ogräsbekämpning under de senaste 10 åren på de två lokalerna.

Åkerkål, sareptasenap och åkerrättika kan producera hybrider med raps under naturliga förhållanden. Men sareptasenap är mycket sällsynt förekommande i Sverige och hybridfrö från åkerrättika och raps har mycket dålig livskraft, vilket gör att åkerkålen är rapsens främsta korsningsbara släkting i Sverige. Åkerkål är även den tämligen sällsynt förkommande och minskande i Skåne där den avsiktliga utsättningen är avsedd att ske. Även om sannolikheten inte är stor för hybridisering kan man inte helt utesluta att pollen kan komma att sprida sig från fält och hybridisera med korsningsbara släktingar. Om en hybridisering sker är det ändå inte självklart att den med genteknik införda egenskapen etablerar sig i populationer av den korsningsbara släktingen. För att den nya egenskapen ska kunna etablera sig i en mottagande population och sprida sig vidare till andra populationer krävs det att egenskapen ger ett högre överlevnadsvärde/konkurrensförmåga eller att ett stort pollenflöde sker.

De två enzymerna (EPSPS och GOX), som införts för att ge tolerans mot glyfosat, kan inte antas tillföra några konkurrensfördelar, förutom på de ytor som sprutas med glyfosat. Glyfosat får inte användas i växande gröda i Sverige utan används främst vid brytning av träda och för att bespruta ett fält efter skörd. Som ogräsbekämpning i växande gröda i konventionell växtodling används andra kemiska bekämpningsmedel. Vilket som väljs i det enskilda fallet beror bl.a. på vilken gröda som odlas och vilka ogräs som förekommer. Vid ekologisk växtodling används istället mekanisk ogräsbekämpning i kombination med en god växtföljd för att bemästra ogräset.

Inte heller på trädan bör glyfosattoleranta ogräs- eller spillrapsplantor få några avgörande konkurrensfördelar, även om trädan sprutas med glyfosat. Besprutning av träda får i de flesta fall tidigast ske i juli. Det betyder att det kan finnas tid för åkerkål och spillraps att producera färdigt frö, och detta gäller oavsett om plantan är glyfosattolerant eller inte. De enda glyfosattoleranta plantor som kan få en konkurrensfördel är de som inte hinner producera moget frö innan besprutningen men som hinner mogna av innan trädan även bryts mekaniskt (ca en vecka senare). Vid glyfosatbehandling efter skörd bör åkerkål och spillraps som överlevt eller undkommit ogräsbekämpning på våren redan ha satt frö. Vid den behandlingen får alltså inte glyfosattoleranta plantor någon konkurrensfördel. Det enda undantaget utgörs av eventuella groddplantor av glyfosattolerant höstraps, men dessa dödas normalt istället av den mekaniska bearbetningen inför sådden under hösten eller efterföljande vår. Varken vid konventionell eller ekologisk växtodling kommer således glyfosattoleranta ogräs eller spillraps att få en konkurrensfördel som på sikt betydligt skulle kunna öka deras andel av fröbanken i jorden jämfört med den initiala möjliga lilla spridningen från försöket. Andelen bör på sikt istället minska, eftersom den initiala spridningen är begränsad till ett år på försöksplatsen.

Om pollenflödet från det ursprungliga utsättningsområdet är stort och den mottagande populationen med korsningsbara växter är liten kan det ges möjlighet för en genetisk konstruktion att finnas kvar i populationer i det ursprungliga utsättningsområdet och eventuellt spridas sekundärt till andra områden även vid avsaknad av konkurrensfördel. Risken för spridning ökar om detta pollenflöde upprepas flera gånger. Men i detta fall kommer skyddsåtgärderna och storleken på odlingen att resultera i liten pollenspridning (se Skyddsåtgärder). En sekundär spridning av den genetiska konstruktionen från en population av t.ex. åkerkål till en annan skulle hela tiden arbeta mot ett stort flöde av pollen från den mottagande populationen, och andra populationer som inte bär på den genetiska konstruktionen. Ett annat stort hinder för spridning är den låga andel livskraftiga frön vid korsning mellan raps och åkerkål. Om ett hybridfrö trots allt skulle vara livskraftigt skulle det missgynnas vid konkurrens med andra växter utanför fältet pga. de egenskaper fröet fått från raps, som är en förädlad gröda anpassad för odling i monokultur.

De bedömningar som gjorts ovan påverkas inte av det exakta platsvalet. Anledningen är att raps har dålig förmåga att konkurrera med andra växter

utanför de brukade fälten. Jordbruksverket anser att det inte finns någon risk för påverkan av den omgivande naturmiljön men har som en extra försiktighetsåtgärd försäkrat sig om att odlingarna inte kommer att bedrivas nära skyddsvärda biotoper.

Slutsats

Jordbruksverket anser att ni har lämnat en riskbedömning som är rimlig. Jordbruksverket bedömer att de föreslagna skyddsåtgärderna och den teknik som används, tillsammans med de ytterligare villkor som ställs i detta beslut, är tillräckliga för att skydda människors hälsa och miljön.

Jordbruksverket har inte funnit att platserna för försöken innebär att verksamheten medför någon skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Utsättningen bedöms inte påverka några officiellt erkända biotoper eller skyddade områden.

Etisk bedömning

Enligt 13 kap. 13 § miljöbalken får tillstånd lämnas endast om den verksamhet som ansökan avser är etiskt försvarbar. Den etiska bedömningen består inte av kvantitativa bedömningar om riskers omfattning, men uppfattningen om ett visst förfarande är etiskt godtagbart eller inte kan påverkas av hur stora riskerna bedöms vara. Att en genteknisk verksamhet bedöms vara godtagbar enligt riskbedömningen ovan, dvs. enligt 2 kap. 3-4 §§ miljöbalken, innebär att riskerna för skadlig påverkan redan har beaktats. En genteknisk verksamhet ska tillåtas bara om den medför samhällsnytta, dvs. en nytta som inte begränsar sig till verksamhetsutövaren, utan som också har ett allmännyttigt värde. Ett enskilt fältförsöks allmännyttiga värde kan vara svårt att förutsäga då det handlar om kunskapsinsamlande och ett långsiktigt förädlingsarbete. Det är dock avgörande för den svenska jordbruksnäringens konkurrenskraft på sikt att det bedrivs växtförädling för svenska förhållanden. Detta kan säkerställas genom att det finns en svensk växtförädling med hög kunskapsnivå och utvecklingskapacitet. Sett i ett större sammanhang kan därmed även enskilda fältförsök bidra till samhällsnytta.

Sammantagen bedömning

Vid en sammantagen bedömning av risken och den etiska bedömningen anser Jordbruksverket att det finns skäl att bifalla ansökan.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om ni vill överklaga detta beslut ska ni skriva till Miljödomstolen i Växjö. Skrivelsen ställs alltså till miljödomstolen men ska skickas eller lämnas till **Statens jordbruksverk, 551 82 Jönköping**. I skrivelsen ska ni ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som begärs. Överklagandet ska ha kommit in till Jordbruksverket inom tre veckor från den dag då ni fick del av beslutet. För offentlig part räknas dock tiden för överklagande från beslutsdagen.

I detta ärende har avdelningschefen Carl Johan Lidén beslutat. Handläggaren Malin Carlsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även deltagit enhetschefen Gabriella Cahlin, handläggarna Staffan Eklöf, Jenny Andersson, Anders Wennström samt juristen Conny Öhman.

Carl Johan Lidén

Malin Carlsson

ÖVRIGA UPPLYSNINGAR

Ändrade uppgifter för år 2-5 ska skickas in till Jordbruksverket innan utsättningen påbörjas. Oförutsedda händelser som kan innebära risk för människa, hälsa eller miljö ska omedelbart rapporteras till tillsynsmyndigheten. Detta framgår av enligt 2 kap. 15 § förordning (2002:1086).

För transport finns bestämmelser i Jordbruksverkets föreskrift (SJVFS 2004:4) om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierade växter.

Bilaga: Sammanställning av remissvar och Jordbruksverkets kommentarer

Sammanställning av remissvar och Jordbruksverkets kommentarer

I sammanställningen benämns remissinstanserna enligt följande: Naturvårdsverket (NV), Gentekniknämnden, Lunds universitet (LU), Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Lantbrukarnas Riksförbund (LRF), Ekologiska Lantbrukarna, Greenpeace, Svenska Naturskyddsföreningen (SNF).

Instans	Remissvar	Jordbruksverkets kommentar
NV	<p>NV anser att ansökan bör avslås</p> <p>NV anser att de planerade skyddsåtgärderna begränsar pollenspridningen men inte helt hindrar den. Detta kan medföra en spridning av glyfosatresistens till ogräs och medföra att dessa ogräs i framtiden kan behöva bekämpas med bekämpningsmedel med sämre miljöprofil. NV anser att egenskapen herbicidtolerans riskerar att bygga in jordbruket i ett långsiktigt beroende av bekämpningsmedel och därmed motverka utvecklingen mot ett långsiktigt hållbart jordbruk. NV saknar uppföljning av om genetiskt modifierad raps från tidigare fältförsök har spridit gener till sina vilda släktingar. De anser att sökanden bör följa upp sina försök utifrån detta perspektiv.</p>	<p>Att helt stoppa pollenspridning i blommande fältförsök är omöjligt. Jordbruksverket bedömer att de åtgärder som föreslås kommer att minska pollenspridningen till en mycket låg nivå och att de åtgärder som vidtagits är tillräckliga för att förhindra spridning av egenskapen herbicidtolerans (se vidare under Riskbedömning).</p> <p>Jordbruksverket anser att den insats som en uppföljning innebär inte står i proportion till risken för spridning och inte heller till vilken risk en eventuell spridning av gener från genetiskt modifierad raps till vilda släktingar skulle innebära. Utifrån den riskbedömning som Jordbruksverket gjort kommer sådana hybrider inte ha någon högre överlevnadsvärde i naturen. De kräver inte heller annan bekämpning i jordbruket än den redan existerande (se vidare under Riskbedömningen).</p>
Gentekn. nämnden	Gentekniknämnden tillstyrker fältförsöket. Två ledamöter reserverar sig dock av principiella skäl mot att tillstyrka.	
SLU	SLU tillstyrker fältförsöket	
Ekol. Lantbr.	<p>Ekologiska Lantbrukarna anser att ansökan bör avslås</p> <p>Ekologiska Lantbrukarna anser att inga genetiskt modifierade växtsorter ska godkännas för fältförsök innan frågorna kring samexistens mellan genetiskt modifierade grödor och jordbruket i övrigt har fått en tillfredställande lösning.</p>	<p>Idag finns inga nationella riktlinjer/regler kring samexistensfrågor. Men Jordbruksverket och Jordbruksdepartementet arbetar för närvarande med sådana riktlinjer/regler som bl.a. syftar till att säkerställa konsumenters och producenters valmöjligheter. Detta då samexistens idag inte regleras på EU-nivå utan det står i artikel 26a i direktiv 2001/18/EG att medlemsstaterna får</p>

	<p>Vidare ifrågasätter Ekologiska Lantbrukarna storleken på fältförsöket.</p>	<p>vidta lämpliga åtgärder för att förhindra oavsiktlig förekomst av genetiskt modifierade organismer i andra produkter. Jordbruksverket anser inte att fältförsöket försvårar möjligheterna för samexistens.</p> <p>Storleken på fältförsöket i denna ansökan har ifrågasatts av två remissinstanser (Ekologiska Lantbrukarna och Greenpeace) trots att det framgår av ansökan att syftet med fältförsöket är ta fram förädlingslinjer. I detta förädlingsarbete ingår utvärdering av agronomiska egenskaper på fält, korsning och analys av kvalitetsegenskaper. Jordbruksverket har bett om ett förtydligande av sökande om arealens användning. Sökanden har angett nedanstående skäl för arealens storlek:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Tidigare har arealen varit fördelad på flera ansökningar, inklusive höstraps och Bastatolerant vårraps. I det fortsatta försöksarbetet fokuseras på endast glyfosattolerant vårraps och arealen ökar därmed i den aktuella ansökan.2. En stor del av försöksverksamheten har gällt hur herbicidtolerans kan användas i F1-hybrider. En slutsats som kan dras av de gångna årens försök är att båda hybridföräldrarna bör ha glyfosattolerans. De tidigare åren har den ena föräldrakomponenten varit en icke genmodifierad rapslinje. Försöken med dessa linjer har därför kunnat bedrivas på fält för konventionellt material. De försöken kommer successivt att under 5-årsperioden att föras över till glyfosattolerant material och därmed måste de inkorporeras i de arealer som anges i ansökan.3. Arealen som anges i ansökan är bruttoareal, inklusive skyddskanter. Om arealen behöver delas på flera fält ökar bruttoarealen kraftigt, även om nettoarealen är oförändrad. Eftersom placeringen av fälten kommande år inte är planerad måste det finnas goda marginaler i den totala arealen.4. Bruttoarealen påverkas även av fältens arrondering. Om fälten har spetsiga vinklar, är långsmala eller har diken och mangelhål ökar också bruttoarealen, utan att nettoarealen påverkas.5. I all forskning påverkas planerade försök av de resultat som framkommit i tidigare försök. Försöksmetoder, försöksuppläggning och inriktningen
--	---	--

		<p>på forskningen ändras på grundval av resultat och diskussioner inom forskarvärlden. Ett exempel på det är den förändring som anges under punkt 2. I en ansökan som löper över en 5-års period måste SW ta hänsyn till att kommande försök kan ytterligare ändra försöksuppläggningarna och ge behov av större arealer, även om det för närvarande inte finns planer på att fullt utnyttja den sökta arealen på 20 ha.</p>
Greenpeace	<p>Greenpeace anser att ansökan bör avslås</p> <p>Greenpeace anser bl.a. att spridningsriskerna är för stora vad gäller pollenspridning, frö och hybridisering med vilda arter. Vidare anser de att det borde ha citerats nyare litteraturreferenser i ansökan vad gäller frö och pollenspridning och att större vikt borde lagts vid GM-rapsens överlevnadsförmåga i Skånes jordbrukslandskap där Roundup används och konventionell raps odlas. De anser att den herbicidtoleranta rapsen ökar användningen av Roundup och minskar den biologiska mångfalden. Greenpeace anser att Svalöf Weibull gör ett felaktigt påstående när de säger att Southern Blot analysen visar att endast en kopia av den införda sekvensen har förts in i rapsen. De anser även att sökanden inte tillräckligt tydligt har angett syftet med fältförsöket och ifrågasätter dess storlek.</p>	<p>Jordbruksverket anser att de åtgärder som vidtagits är tillräckliga för att förhindra spridning av egenskapen herbicidtolerans (se vidare under Riskbedömning).</p> <p>Angående biologisk mångfald se resonemang under SNF.</p> <p>Det ligger i sökandens intresse för förädlingsarbetet att känna kopiaantalet. Sökanden hänvisar till Southern blot och transformationshändelsespecifika PCR-studier men också till att avkomman klyvs mendelskt med avseende på herbicidtolerans. Dessa data är mer än tillräckligt. Dessutom är de risker som kan uppkomma vid två eller flera kopior av det aktuella T-DNA:t mycket små.</p> <p>Angående syfte och storlek se resonemang under Ekologiska Lantbrukarna.</p>
SNF	<p>SNF anser att ansökan bör avslås</p> <p>SNF anser att nyttan av herbicidtoleranta grödor för utvecklingen mot ett uthålligt jordbruk är diskutabelt och att den biologiska mångfalden kan påverkas negativt av herbicidtoleranta grödor.</p>	<p>Hur användningen av herbicider och herbicidtolerant gröda påverkar den biologiska mångfalden i stort kan först komma att bli föremål för bedömning vid en eventuell ansökan om utsläppande på marknaden. Effekterna av herbicidanvändningen på biologisk mångfald i detta fältförsök är begränsad till försöksytans storlek och till försökets varaktighet.</p>
Övriga instanser har inte inkommit med yttranden.		

Ändring av villkor i beslut

BESLUT

Jordbruksverket bifaller ansökan. Detta beslut gäller till och med 31 december 2008. Som villkor för beslutet gäller att ni i övrigt följer det tidigare beslutet.

ÄRENDET

Den 22 december 2004 kom ni in med en fråga om att få lägga till en efterbearbetningsrutin till beslutet om avsiktlig utsättning av genetiskt modifierad raps under 2004-2008 från den 26 april 2004, Jordbruksverket dnr 22-6391/03.

Den alternativa rutinen ni vill lägga till är möjligheten att utesluta vårplöjningen för att under det följande året ha direktsådd eller svart träda med ett antal mekaniska bearbetningar under vår och sommar. Detta för att minska risken att plöja ner frön djupt i marken som då kan komma i långvarig frövila.

De efterbearbetningar ni sedan tidigare har tillstånd till är ytlig jordbearbetning med tallriksredskap alternativt stubbearbetning under hösten där groende spillfrön och halmrester myllas ner. Djupare nedmyllning sker i samband med plöjning efterföljande vår.

SKÄL FÖR BESLUT

Rapsfrön kan under gynnsamma förhållanden fortfarande vara vitala efter tio års frövila i marken. Att minska möjligheten för en förekomst av genetiskt modifierade rapsfrön i försöksplatsens fröbank är eftersträvansvärt. Detta kan ske genom att lägga till ovanstående efterbearbetningsmetod.

Jordbruksverket bedömer att ovanstående villkor är tillräckligt för att skydda människors hälsa och miljön.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Om ni vill överklaga detta beslut ska ni skriva till Miljöödomstolen i Växjö. Skrivelsen ställs alltså till miljöödomstolen men ska skickas eller lämnas till **Statens jordbruksverk, 551 82 Jönköping**. I skrivelsen ska ni ange vilket beslut som överklagas och den ändring i beslutet som begärs. Överklagandet ska ha kommit in till Jordbruksverket inom tre veckor från den dag då ni fick del av beslutet. För offentlig part räknas dock tiden för överklagande från beslutsdagen.

I detta ärende har enhetschefen Gabriella Cahlin beslutat. Handläggaren Malin Carlsson har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har även juristen Conny Öhman deltagit.

Gabriella Cahlin

Malin Carlsson